

riša. Zapustila je moža in novorojeno hčerko Ljubico. Naše sožalje!

—r— **Umrl je črnovojniški praporščak Janko Stepišnik**, učitelj v Zagorju ob Savi, za boleznijo, ki si jo je nakopal na bojnem polju. Dragega tovariša ohranimo v častnem spominu!

—r— **Umrla je gospa Antonija Punačuhova**, soproga nadučitelja in župana Gor. Logaškega. Hudo prizadeti rodovini naše iskreno sožalje!

—r— **Umrla je v St. Rupertu Anica Lunačkova**, učiteljica v St. Janžu. Hudo prizadeti rodovini naše sožalje!

—r— **† P. Stanislav Škrabec**. Dne 6. t. m. je umrl v ljubljanskem frančiškanskem samostanu p. Stanislav Škrabec, znani slavist s svetovnim glasom. Pokojni učenjak je bil rojen v Ribnici dne 7. januarja 1844. v frančiškanski red je vstopil leta 1863. Po končanih vseučilišnih študijah je deloval kot profesor na novomeški gimnaziji. Pozneje je vodil kot ravnatelj in profesor domačo gimnazijo v Gorici. Vse njegovo življenje je bilo posvečeno znanosti in vednosti. Blagemu pokojniku večna slava!

Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole v jesenskem terminu 1918 se prične na c. kr. učiteljsku v Ljubljani v petek, dne 8. novembra ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za priпуск k usposobljenosti preizkušnji je po šolskem vodstvu predložiti pravčasno c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do 1. novembra v rokah izpraševalne komisije.

—r— **Vse ljubljanske ljudske in srednje šole** ostanejo zaradi španske bolezni, ki se jako hudo širi po Ljubljani zaprte do vstevši 3. novembra t. l.

—r— **Iz ljudskošolske službe**. Učiteljci Ljudmili Abramovi se je začasno poverilo vodstvo trirazredne ljudske šole pri Sv. Križu pri Litiji; za suplente so imenovane: Zofija Miklavčičeva pri Sv. Križu pri Kostanjevici, Alojzija Benedičičeva v Škocijanu, Ana Zitkova v Bušehi vasi, Josipina Gregorčičeva v Metliki, Neža Koščeva v Trebnjem, Ana Lazarjeva v Kamnigori, Marija Vilharjeva v Hruševju, Danica Hlabjanova v Nadanjem selu, Marija Jurmanova, Ljudmila Rapetova, Ana Koščeva in Frančiška Baragova na l. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, Marija Petrovičičeva v Smledniku, Pavla Pirkerjeva in Nežka Nadlerjeva v Ribnici, Ivana Oražmova v Loškem potoku, Marija Mavrinova v Dragi, Valentina Bučarjeva v Kostanjevici, Ana Ovčakarjeva v Krškem, Marija Tomčeva in Zofija Vivodova v Iški vasi, Marija Zigmamova v Slavini, Lavrencija Perkotova v Poljanah nad Škofjo Loko, Marija Dularjeva v Dobrnicah, Angela Orehkova v Olševku, Ana Krsnikova v Krašnji, Ljudmila Celestinova in Danica Katiševa v Ljubljani, Frančiška Jagodičeva v Kropi, Josipina Gradišarjeva v Srednji vasi, Marija Vardjanova v Preski, Albina Trautnova in Maksimilijana Gregoričeva v Dobropoljah, Gabriela Jakšetova v Vel. Laščah, Stanislava Meškova v Smartnem pri Litiji, Pavla Herbostova v Zagorju, Marija Prezljeva v Brezjah in Cirila Krišcheva na Viču; za suplenta sta imenovana Ivan Golmajer na Breznici in Alojzij Zirovnik v Mostah pri Ljubljani; stalni učiteljci Uršuli Potočnikovi je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole na Breznici, stalni učiteljci Juliji Luschitzkyjevi pa v Suhorju; začasne učiteljice so imenovane: Marija Janševa v Cerkljah, Marija Malenškova v Blagovici, Pavla Hvalova in Vida Božičeva v Suhorju, Alfonza Lindnerjeva v Sori, Marija Goljevškova v Bušehi vasi in Olga Vodiškova na Viču, Maksimilijana Grossova v Kutezevem, Stefanija Levčeva v Ihanu, Marija Bolčinova v Podkrajju, Ana Tomičeva na Premu, Frančiška Rakova v Trziču, Alojzija Kunčičeva na Jesenicah, Ana pl. Pillachova na Planini, Vera Kersnikova v Domžalah, Kristina Pintaričeva v Cemšeniku, Ivana Klemenčeva v Mostah, Zlata Levstikova na Viču, Marija Premurjeva v Oostrožnem brdu, Alojzija Vidmarjeva v Loškem potoku; Josipina Černetova, Ivana Krapševa in Ljudmila Gaberškova na Orzaru, v Mostah pri Ljublj., Albina Možinova v Semiču in Ani Erzinovi je poverjeno zač. vodstvo ondote šole, Stanislava Zamanova v Studenem in stalni učiteljci Mariji Dovgan-Carlijevi je poverjeno začasno vodstvo ondote šole, Josipina Znančeva v St. Mihelu pri Novem mestu; za časna učitelja sta imenovana Anton Gasparin v Iški vasi in Ivan Vanič v Krškem; začasni učitelj Anton Brodnik je premeščen iz Trzišča v Kostanjevico; Elizabeti Zupančičevi je poverjeno vodstvo dvorazredne ljudske šole na Dvoru.

—r— **Protizakonitost**. Iz Idrije nam pišejo: Predstojnik našega eraričnega rudnika, dvorni svetnik Billek, je zahteval, da so morali na obeh tukajšnjih c. kr.

rudniških ljudskih šolah, kamor hodijo izključno slovenski otroci, ker drugonarodnih otrok v Idriji ni, začeti s poukom v nemščini že v 1. razredu, kar je proti zakonu in proti zdravni pameti, česar ni treba pametnim ljudem šele dokazovati. Toda kaj briga nemško-nacionalnega dvornega svetnika zakon in razum! V ilustracijo, kaka je ta njegova nestrpnost, naj služi dejstvo, da je Billek zabranil slovenskim učiteljicam med seboj govoriti v slovenskem jeziku; v to ilustracijo naj nadalje služi dejstvo, da je bil Billek vedno vztrajno na delu, kadar je bilo treba narodno mislečim in delujočim našim možem kakorkoli škodovati. O tem bi vedela marsikaj zanimivega povedati poleg drugih tudi naš dež. poslanec E. Gangl in bivši voditelj naše realke, prof. dr. Dragotin Lončar! — Proti taki protizakoniti duševni moriji naše slovenske dece se je dvignilo vse prebivalstvo našega mesta. Zastopniki J. D. S., S. L. S. in socialistične stranke so sestavili in odposlali memorandum na ministrstvo javnih del, kjer so dokazali protizakonitost ter pedagoško nesmisel ravnanja dvornega svetnika Billeka. Prepis te spomenice je odšel tudi na deželni šolski svet, a v tej zadevi je posredoval na pristojnih mestih naš dež. poslanec Gangl. Zadeva je danes toliko urejena, da se mora sedaj zopet vršiti pouk na obeh naših ljudskih šolah po tistem učnem načrtu, ki je veljal pred Billekovo odredbo — in to velja za toliko časa, dokler ne izreče končne besede ministrstvo javnih del, ki obe ti šoli vzdržuje. Upamo, da dobi slovenščina tudi v Idriji polno veljavo. Če ji te veljave ne da Dunaj, ji jo pa da Jugoslavija, in sicer preko Billekovega nacionalnega šovenizma in vključ njegovi narodnostni nadutosti. Gospodu dvornemu svetniku ostane le dolg nos in od jeze razlit žolč, kar je vsekakor premalo v povračilo za vse neštete dobrote, ki jih je naklonil našemu delavskemu mestu! — Od strahu pred Jugoslavijo je zapustila naše mesto učiteljica von Koschlin, ki sicer ni znala slovenščine, pa je vendar učila slovenske otroke. Kako — to si lahko mislimo. Preselila se je nekam na Gorenje Štajersko. S tem je pokazala pot svojemu protektorju Billeku in vsem tistim, ki se med Slovenci ne počutijo dobro. Srečno pot! — Da si gospod dvorni svetnik ne dela nepotrebnih potov in preiskav, češ, pisca teh vrstic moram zaslediti med idrijskim učiteljstvom, mu kar naprej povemo, naj se ne trudi, ker ostane njegovo vohanje brez uspeha. Saj znajo druga peresa tudi pisati. In resnica je tako splošno znana, da celo vrabci o njej čivkajo po vsej deželi!

Štajerske vesti.

Umrl je v deželni bolnišnici v Gradcu tovariš Franjo Sorn, nadučitelj pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Blagi pokojnik je bil v eni upravni dobi tudi v upravnem odboru Zaveze avstr. jugoslovanskega učiteljstva. Vrlemu tovarišu bodi ohranjen časten spomin. Daljša posmrtnica nam je obljubljena.

—š— **Dne 20. septembra t. l. je umrl** v Lipkanyh v Ukrajini akcesist pri gospodarskem uradu Ivan Kranjc, učitelj pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Bodi mu lahka tuja slovanska zemlja!

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«**. Dne 29. septembra 1918 se je vršila v Gaishornu na Gornjem Štajerskem odborova seja imenovane društva. Iz tu podanih poročil je razvidno, da se je število društvenih članov navzlic težkim vojnim časom in mnogim smrtnim slučajem od zadnje odborove seje zvišalo od 832 na 839; število članov se sploh ni nikdar zmanjšalo. Pregledovanje in revizija blagajne dne 2. septembra je podala jako razveseljivo sliko; premoženje se je pomnožilo v enem letu za 6555 K 44 v. Poleg tega je še zaostanek v znesku 3200 K za zadnja dva smrtna slučaja. Zaradi podražanja vseh potrebščin se je prispevek, ki je med vojno ostal vedno isti, zvišal na 3 K. Prispevek za rezervni sklad ostane tudi v prihodnje 2 K na leto. Za čerkovno knjižico je poslali 1 K. Občni zbor se zaradi vojnih časov pred nastopom rednih razmer ne bo sklical, razen, če to zahteva večje število članov. Nasveti in predlogi so odboru dobro došli.

Društveno vodstvo.

Splošni vestnik.

Narodni davek. Gospod ravnatelj Ivan Hribar je vposlal Narodnemu svetu kot narodni davek 1000 K ter spremil svoj prispevek s sledečim dopisom: »Narodni svet je najvišja naša inštanca. Ako naj se držim ideologije, ki smo se je privadili tekom sedanje vojne, nazval bi ga naše vojno ministrstvo. Saj ima voditi borbe našega naroda za njegova prava, za svobodo, samostanost. Ta skrb je le

mogoča, ako Narodni svet razpolaga z onim, kar je že nekdaj vojskovodja Piccolomini proglasil za glavno možnost vojskovati se. — Denar je to, denar in zopet denar! Kje naj ga Narodni svet vzame? Vojnih posojil ne more razpisovati, davkov ne sme pobirati. Naj mu torej narod posoja sam od sebe; naj mu plačuje davke prostovoljno.« — Tvrdka Ivan Veselič & dr. v Ormožu je vposlala kot narodni davek Narodnemu svetu znesek 2000 K. — Požrtvovalni gosp., ki noče biti imenovan, je poslal »Narodnemu svetu« 2000 K; neimenovani 30 K; gospica Slavica Godina in sestre so poslale 55 K; gosp. Mihael Rožanec nabral med prijatelji 120 K; gosp. župnik Ivan Vrhovnik je poklonil 100 K ter napisal poleg te-le lepe besede: »Zdaj, o Gospod, odpusti svojega hlapca v miru, ker so moje oči videle odrešenje našega naroda. Živela Jugoslavija!« — Narodni svet v Ljubljani ima svoje pisarniške prostore v Frančiškanski ulici št. 2. Prosimo cenjene darovatelje, da vsakokrat, ko pošljejo kak prispevek za Narodni svet, istočasno sporočijo, v katerih listih naj se to objavi. Tajništvo N. S.

Izvrsten je slovenski humoristični list »Kurent«. V zadnji številki priobčene slike: Kako se sovražnik Jugoslavije zaganja v knezoškofo Jegliča; kako se hitijo nemškutari učiti slovenski jezik; zakaj Nemci v Ljubljani hiše prodajajo itd. so izborne in vsak Slovenec se od srca smeji. Takega lista nam je bilo res treba. Priporočamo »Kurenta«, da si ga naročite. Stane za letos K 10. Naroča se pri upravnstvu v Ljubljani, Stari trg št. 19.

Obračun s krivci. Berlinski listi poročajo, da je bavarski socialnodemokratski strankin zbor, ki je bil prav dobro obiskan, po poročilu predstojniškega člana Adolfa Müllerja sprejel naslednjo resolucijo: »Strankin zbor Bavarske pozivlje državni zbor, da se sestane in voli državno sodišče, ki naj dožene in obsodi vse krivce, ki so prejšnje mirovne akcije izjalovili in se zaradi tega napravijo odgovorne za nesrečen izid vojne, za ogromna bremena in žrtve, ki smo jih prenašali pred vojno in jih bomo morali prenašati še potem. Ta preiskava se ne sme ustaviti pred nobeno še tako visoko stoečo osebo«. — Dalje je zahteval strankin zbor, da naj se po volji naroda napravi zakon, ki naj razveljavi kazni in ustavi preiskave zaradi natanje-političnih prestopkov in vojaških zločinov, dalje vse iz nerednega mišljenja nastale vojaške prestopke in zločine ob poudarjanju socialno-demokratskih načel. Končno zahteva strankin zbor izpremembo Nemčije v ljudsko državo s popolno samoodločbo in zastopstvom ljudstva v državnem zboru in občini, da se prepreči bodoče vojne, da se obnovi človeška kultura. Priklonitev Prusije zvezi svobodnih narodov je potrebna.

Razgled.

Hrvatski učitelji in uradniki so sklenili na svojem zborovanju, da zahtevajo zvišanje temeljnih plač za 100 % in podelitev 100 % draginskih doklad.

Madžarski napuh. Med tem, ko so se Nemci vsled dogodkov v Bolgariji že precej streznili, ostali so Madžari še vedno trmasti absolutisti. Zlasti Tisza »kralj Puste«, se še jako repenči: Srbijo hoče kar zmečkati in svetu napoveduje smešen boj, da imajo Madžari še moč, vse zdrobiti, kar se njih gospodoželjnosti upira. Možu je najbrže ušla novejša madžarska zgodovina čisto iz spomina, pozabil je popolnoma na leto 1849. in Vilagoško kapitulacijo ter misli, da se bodo ogrski Slovani tudi še borili za povečanje madžarskega globusa, ki bi pa v resnici ne smel segati doli iz okvirja »Puste«. Sedaj sicer poskuša stari lesjak Karoly nemadžarske narode z neko navidezno avtonomijo preslepiti, ali jako dvomimo, da bo kaj dosegel, ker madžarskim obljubam nihče več na Ogrskem ne verjame, to je »nulla fides«. — V začetku vojne so Madžari in Nemci tulili »Eljen« in »Heil«, a sedaj jih čaka Unheil.

Naučni minister je imenoval Ladislava Pazdireka, profesorja na državni realni gimnaziji v Gradcu, za strokovnega nadzornika za risanje na ljudskih šolah, dekliških licejih in učiteljskih na Koroškem, Kranjskem in Štajerskem.

— **Delavska šola na Dunaju**. Po štiri-letnem presledku se zopet odpre na Dunaju delavska šola. Pouk bo trajal od srede oktobra do maja. V učnem načrtu so predavanja o narodnem gospodarstvu, zgodovini, socializmu, socialni politiki, strokovni organizaciji itd. Delavska šola bodo smeli posecati vsi organizirani delavci in delavke.

— **Sociolog in filozof Simmel umrl**. V Strassburgu je umrl profesor dr. Simmel, eden najpomembnejših filozofov in

sociologov. Pisal je mnogo in na raznih popriščih. Zanimal se je za politiko, sociologijo, verstvo, politično zgodovino, umetnost in literaturo ter povsod na prav strokovnjaški način obdeloval zamišljene, dobro preštudirane stroke. Veda izgubi z njim znamenitega zastopnika.

— **Slovansko časopisje pred vojno**. Leta 1913. je izhajalo 214 ruskih, 156 čeških, 712 poljskih, 413 srbohrvatskih, 359 bolgarskih, 138 slovenskih, 74 slovaških, poleg tega 278 ruskih časopisov; dnevnikov je izhajalo 42 srbohrvatskih, 378 ruskih, 87 poljskih, 23 bolgarskih, 7 slovenskih in 4 slovaški.

— **Nemško vseučilišče v Belgradu?** »Novine« pišejo: V Belgradu se vrše od 30. septembra do 12. septembra vseučiliški tečaji. Prirodoslovno filozofska skupina: vseučilišni prof. dr. Richard Wettstein vitez Westerheimski in vseuč. prof. dr. Christian vitez Ehrenfelski. Zednjene države severoameriške: prof. dr. Eduard Brückner. Problemi iz vseмира: prof. dr. Viktor Conrad. Zanima nas, v koliko bodo razširili ti »vitezi« kulturo v Srbiji. — Tako pojmujejo Nemci danes samoodločbo narodov. Kot je razvidno iz liste profesorjev, so nastavljeni sami nemški bratje. Srečna Srbija!

— **Darilo Čehov**. Povodom svetovne vaclavskega dneva je nabrala Praga po cestah 90.000 kron za Češko, Solsko Matice in za Češko srce.

Književnost.

Zvonček. Vsebina 10. številke: 1. Janko Leban: Lovec. Pesem. 2. Ferdo pl. Kleinmayr: Nove pravljice o kralju Matjažu. 3. Minka Severjeva: Domotožje. Pesem. 4. Rado Svetl. Podoba. 5. Fran Zgur: Lisica, lisjak. Pesem. 6. E. Gangl: Večerna slika. Pesem. 7. Ivanka Debevčeva-Kocijanova: Zvonček. Pesem. Josip Vandot: Kekec na hudi poti. Planinska pripovedka s podobo. 9. Fr. Palnak: Slike iz živalstva. S podobo. 10. Pouk in zabava. 11. Kotiček gospoda Doropoljskega.

Popotnik. Vsebina 5. številke: 1. Fr. Kranjc: P. Natorpova socialna pedagogika. 2. Pavel Flere: Oblastvena ureditev socialnega skrbstva. 3. Frančev: O. Selin in njegov »drugi« vzrok. 4. Dr. Ivan Lah: Pater Hipolit in njegov »Orbis Pictus«. 5. Iz šolskega dela: Iz nazornega pouka. 6. Fr. Kocbek: Narodno blago. Slovenski pregovori, prilike in reki. 7. Slovestvo.

Za rezervni sklad Zaveze.

Prostovoljni organizacijski davek.

Engelbert Gangl, c. kr. učitelj v Trstu, 20 K; Jakob Dimnik, nadučitelj v Ljubljani, 10 K; L. Jelenc, učitelj v Ljubljani, 10 K; skupaj 40 K.

Listnica uredništva.

Blagajništvu Kamniškega učiteljskega društva: V letu 1918 plača društvo od vsakega člana Zavezi po 16 K, v letu 1919 ho pa plačevalo po 20 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zaovd.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. sept. 1918 K 122.770.16.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Naročajte in širite list!